Pealinna Teataja

Päewaleht.

Tellimiſe hind poſtiga:

12 k. p. 6 r. — k.	8 k. p. 4 r. 10 k.	4 k. p. 2 r. 10 k.
11 " " 5 " 60 "	7 " " 3 " 60 "	3 " " 1 " 60 "
10 " " 5 " 10 "	6 " " 3 " 10 "	2 " " 1 " 10 "
9 " " 4 " 60 "	5 " " 2 " 60 "	1 " " — " 60 "

Wäljamaale aaſtas 12 r.

Tellida wõib igaſt päewaſt alates kuni iga kuu lõpuni.
Adreſſi muutmine — 15 k. ja endine adreſs üles anda.

Kui kaaſtööd wõetakſe waſtu. Igal käſikirjal peab ſaatja täielik nimi ja adreſs ligi olema, mis toimetuſe teada jääwad. Tarwitamata käſikirjad hoitakſe ainult ſellekohaſe ſoowi peale alal. Taſu makſetakſe kokkuleppimiſt mööda. Toimetaja kõnetunnid kella 3—4. Toimetuſe ja talituſe adreſs: Петроградъ, Екатерининск. кан. д. № 29 (Kilgi panga waſtas), ред. газ. „Пеалинна Театая". Kõnetraat 38-04.

Üksik number 4 kop.

Kuulutuſe hind: nonpareille-rida 20 kop. 4 küljel, lehe eesotſas 40 kop. Kuulutuſi, mis järgmiſel päewal lehes ilmuma peawad, wõetakſe talituſes kella 4 waſtu. Kuulutuſte waſtuwõtmine aga üleüldſe lõpetatakſe talituſes kell 5.

Nr. 41 (368). Petrogradis, reedel, 19. (3.) webruaril. 1916. a.

Sõda.

Wägede Kõrge Ülemjuhataja ſtaabilt.

Lääne wäerinnalt.

Kangeri järwe piirkonnas andſid ſakslaſed mere-ſuurtükkideſt Lapſemetſhi ja Wigaunzeemi küla peale tuld.

Riia piirkonna kohale tulid mitu Sakſa aeroplani, kes pommiſid pilduſid.

Düüna jõel, Ikskũla ja Eliſenhofi wahel wiskas waſtane õhulaewadelt mitu pommi alla. Dwinski all pommitaſid ſakslaſed 4 pundaſte miinidega meie ſeiſukohta Illukſte juures ja Ponewjeſhi raudtee piirkonnas. Sakslaſte raskeſuurtükiwägi andis Swenteni järwe piirkonna peale tuld.

Meie ſuurtükiwägi töötas edukalt Nowo-Aleksandrowski ja Turmondi jaama waſtu.

Galitſias keſk Strypa wäerinnal püüdſid ſakslaſed kaks korda meie kaewikutele ligineda, aga löödi igakord tulega tagaſi.

Kaukaſia wäerinnalt.

Erſindſhani ſihis taganewad türklaſed edaſi. Siit leidis meie ratſawägi 4 türklaſte poolt maha jäetud ſuurtükki.

Bitliſi ſihis jatkab waenlane meie wägede ſurwe all oma taganemiſt. Meie wõtſime Kamahi ja Monaſtõr-Narka-Wanki ära, mis Bitliſiſt 10 werſta põhja-ida pool ſeiſab.

Lääne ſõjawäli.

Paris, 17. webr. Ametlik teadaanne kell 3 päewal:

Põhja pool Verduni piirkonnas ei juhtunud minewal ööl midagi oluliſt; oli ainult ſuurtükitulewahetus mõnel wäerinna punktil.

Paris, 17. webr. Päewane ametlik teadaanne:

Raneville ja Romenoville wahel, lääne pool Ponta Mouſſoni, pommitaſime meie teiſt ja kolmandat waenlaſe kaewiku liini, kus ſakslaſed nähtawaſti katſe tormijookſu tegid.

Elſaſſis laſkſid meie batareid waenlaſe teeſid ja ühenduſi Sorne piirkonnas ja Tar'i jõe orus. Üks meie kahemotoriga aeroplan lõi waenlaſe aeroplani maha, mis waenlaſe kaewikuſſe Labaſſee juures kukkus ja põlema ſüttis.

Paris. 17. webr. Õhtune ametlik teadaanne:

Belgias pommitaſid meie patareid ühes Ingliſe omadega waenlaſe kaitſekraawiſid lääne-ida pool Beſinget.

Ida pool **Reimſi** ſundiſime kaheroodulise waenlaſe wäeſalga, kes meie tranſcheidele katſus ligineda, oma tulega põgenema, kus juures tal palju ſurnuid tuli maha jätta.

Pont a Mouſſoniſt lääne pool uuriſtaſid meie kaewikute ſuurtükid waenlaſe kindluſtuſed Lepretre'i metſas üles. Meie raskeſuurtükiwägi pommitas waenlaſe ehituſi Petit-an-Couri piirkonnas.

Elſaſſis andſid meie ſuurtükid kõwaſti tuld Fechti ja Dolleri jõgede orus.

Havres, 17. webr. Belgia teadaanne: Belgia wäerinnal ei juhtunud midagi oluliſt.

Paris, 17. webr. kell 11 õht.

Verduni piirkonnas ei olnud päewa jookſul jalawäe ſalkade kokkupõrkeid. Waenlane jatkas meie ſeiſukohtade pommitamiſt lääne pool Maaſi jõge Malancourti ja Forgi wahel, niiſama ka nimetatud jõeſt ida pool, Vau ja Dantone'i orus, ja ka Vaevres Freni juures. Meie ſuurtükiwägi andis terwel wäerinnal elawalt tuld.

Kroonprints ametiſt ära.

Inglis lehed teatawad, et keiſer Wilhelm kroonprintſiga ſugugi rahul ei ole, kuna Verduni ärawõtmiſe katſe õnneſtada ei taha. Keiſer olla kroonprintſi ſõjawäkjalt ära kutſunud ja Verduni all wõitlewate wägede ülemjuhatajaks Würtembergi herzogi määranud.

„Daily Chronicle" kirjutab, et ſakslaſed läinud laupäewa ja pühapäewa jookſul 75 tuhat meeſt olla kaotanud.

Verduni all on tormijooks ſeiſmas.

Ingliſe ſtaabiſt kuuldub, et ſakslaſed Verduni all pealetungimiſe ſeiſma on jätnud.

Arwatakſe, et nüüd teiſes ſihis tants algab — wiſt Maaſi jõe kõrguſtikkude peale.

Verduni ſakslaſed nähtawaſti kätte ei ſaa.

Mereſõda.

Prantſuſe riſtleja „Provence" hukka ſaanud.

Ametlikult teatakſe, et Prantſuſe riſtleja „Provence" Wahemeres hukka on ſaanud. Nimetatud riſtleja wedas wägeſid Saloniki, mispäraſt tal ſeegi kord hulk ſõjawäge peal oli. Traatida telegrafi teel katſus hukkaminew laew appi, mille peale mitmed laewad talle appi tõttaſid ja ſuure oſa meeſteſt ära peaſtſid, kelle nimed ametlikult Prantſusmaal teatatakſe. **Peaſtetuid on ſeni 870 meeſt teada.**

Laew on nähtawaſti miini läbi **hukka** ſaanud. Kuſt aga miin pärit, et teata, kuna weealuſepaadi periſkopi kuſkil keegi märganud pole.

Ingliſe laew põhja laſtud.

Llondi agentur teatab, et Ingliſe auru-„Thornaby" põhja on laſtud. Meeskond ſai hukka.

Kui palju on ſakslaſed Rootſi laewu ära häwitanud.

„Dagens Nyheter" toob Rootſi laewade tabeli, mis ſakslaſed ſõja alguſeſt ſaadik põhja on laſknud. Neid oli 1914. aaſtal üheksa, 1915. a. — 28 ja käeſolewal aaſtal juba kolm, wiimane nendeſt „Knippia" mille päraſt Rootſi ajakirjanduſes praegu palju kära on.

Balti ſõjatule piirilt.

Sakslaſed korraldawad ſeljataguſt.

Arawõetud Kuramaad katſuwad ſakslaſed korralikuks Sakſamaaks ümber muuta. Nad on juba ka ſellekohaſed walitſuſeaſutuſed ja korra ſiſſeſeadnud. Terwel Kuramaal walitſeb „Deutſche Verwaltung für Kurland", mille aſukoht Mitawis on. Maa on kaheks kubermanguks Libawi ja Mitawi kubermanguks jaotatud, kus ka „Deutſche Verwaltingid" aſju ajawad. Miks Lätimaal juſt „Deutſch", aga mitte Läti „Verwaltungid" toimetawad, on kõikidel ſelge, iſeäranis weel, kui Rohrbachide kaudu awaldatud Sakſa püüdeid meelde tuletada, mille jõule lätlaſed ja eeſtlaſed wõimalikult kiirelt ſakſaſtatud peawad ſaama, wõi maalt wälja rändama, et Baltimaaſt kõik-ſaksluſe celtants ſaaks. Kuid eſialgul on lätlaſi ikkagi weel tarwis — tööjõuks ja makſude makſjaks. Sellepäraſt on nimetatud walitſuſe aſutuſed eſimeſes joones kõik kohale jäänud inimeſed üle lugenud ja korralikult regiſtreerinud. Kuid pahameelega märkawad ametiwõimud, et rahwa arw, iſeäranis alewites ja linnades, järjekindlalt tahaneb. Tööjõud kipub nähtawaſti käeſt ära kaduma. Ja nüüd murtakſe pead ſelle üle, mis ſelle kurja nähtuſe põhjuſeks oleks ja kuidas temaſt wõitu ſaada.

Muidugi ei loe ſakslaſed nimetatud nähtuſe põhjuſeks alatiſi toidu ainete ſunniwõtmiſi, mis elamiſe õige raskeks teeb, ega ka wägi tööle ſundimiſt Sakſa ſõjawäe heaks, mille eeſt tihti mingit taſu ei anta.

Kuid olgu põhjuſed misſuguſed tahes, ſorwitawate nähtuſe waſtu on aga ſakslaſed kohe abinõud tarwituſele wõtnud: neid, kes Kuramaalt ärapõgeneda katſuwad, kariſtatawad ſõjakohtud enamaſti ſurmaga — nagu äraandjaid. Praegu olla ſarnaſeid kurjategijaid palju wangis.

Enam lääne pool — Poolamaa oſades, kus waltawate wõitluſte aeg kõik ära häwitati, walitſeb mitmel pool lääne nälg. Ja rahwa ſeas on mitmel pool nälja-rahutuſed tekkinud, mida aga ſakslaſed muidugi mitte toidu muretſemiſega ei waigiſta, milleſt omal nappus on, ſaab mahalaſkmiſe ja muude walſude abinõudega. Nii teatakſe Sedletſiſt, et nad juba keimandat korda näljarahutuſed tekkinud. Umbes 250 inimeſt anti ſõja kohtu kätte, kes 200 inimeſt Sakſamaale ſõjawangide laagriteſſe ſaatis, 30 inimeſt wangi pani, teiſed Minski rabadeſſe mulla tööle ſaatis. Ja leiwa nael makſab endiſelt 22 kop., liha nael kuni 2 rubla.

Pealinnas, 19. webruaril 1916

Kui ſakslaſed läinud kewadel Vene wägedele Karpatides peale hakkaſid rõhuma ja neid waſtaſe kõike häwitawa marutule ja ſõjawäe maſſe ees ſiſemaale olid ſunnitud taganema, ſiis tekkis paljudel himu Sakſa kõikwõimiſe ees, mis ſenini mõnelgi weel kadunud pole. Makenſeni ſalong — ſee on kolliks jäänud, milleſt arawereline wäita ei ſaa.

Paljutgi kardawad: kui kogub ſakslane jälle kuhugile wõitluſe rinnale ſuurema hulga ſõjawäge kokku; kui ſelle ettootſa määratu hulga kergeid ja raskeid batareiſid, mis kõik puruſtab ja maataſa teeb; kui paneb ſelle jälle mitme verſta paksuſe ſõjawäe maſſe pealetungima, ſiis — misſugune waim ſuudaks ſarnaſt algjõuliſt liikumiſt kütkeſtada? Nii tuldi wälja Galitſiaſt, nii wõiwad üle tulla ka Düünaſt. Sama kohutawad 42 ſentimeetriliſed koleduſed. Kui ſuudeti mõne päewaga wõtta Antwerpen, Kowno, Nowogeorgiewska . . . miks ei ſaa nad kätte ſiis ka Dwinſkit — kui ſakslaſte arwates aeg ſelleks kätte jõuab?

Kuid arawereliſed, te kollitate ennaſt üleliigſelt! Muidugi on ſarnane raskete ſuurtükkide maſſe töö kole: ka wäe jalawägi, kui teda kolonna kolonni järele ſurma ſaadetakſe, ſelleſt hoolimata, palju neid ſelle juures langeb, tagajärgi kätte ſaada. Kuid tihti ei tohi ju ometi ka ſakslaſed ſarnaſt kaheteraga mõõka tarwitada, ſeſt ſee lööb ka neid endid ja ei teagi weel kindlaſti, kumba waluſamalt.

Vene wäega läinud kewadel ſaadi ſellepäraſt toime ja ehk waſt wõrdlemiſi kergeſti, et Vene wäel laskemoona puudus. Aga ſelleſt ajaſt on lõppenud talwe jookſul palju tehtud ja laſkemoona puuduſt meil wiſiiſte algawal kewadel karta ei ole. Suurtükkideſt ei ole meil wiimaſel ajal ſugugi puuduſt märgata. Selles aſjas wõime igatahes juba ſakslaſtega wõiſtelda: arwawad nemad marutule rasketeſt ſuurtükkideſt, ſiis waſtab Vene wägi ſelleſamaga ja, nagu iſegi wäljamaal oletatakſe, harilikult tõhuſamalt, kui ſakslaſte batareid. Heaks tunniſtuſeks Vene wäe wõimiſeſt annab januari ja läinud webruari oſa wõitluſed Dwinſki wäerinnal, Illukſti piirkonnas, kus Vene wäed wiimaſel ajal pikkamööda edaſi nihkunud ja Gorbunowka ſeiſukohad kindlaſti oma käes hoiawad. Ei aita ſiis üksi ſakslaſte raskete batareide marutuli, kuna käſitſi wõitluſes Venelaſed ſakslaſi alati on löönud. Nii pea, kui wõimalikuks ſai ſakslaſtele nende kohaſelt waſtata, ei ole nad enam endiſed wõimſad wõitjad.

Kuid pilt kujuneb weel ſelgemalt Verduni all Prantſuſemaal. Siin panid ſakslaſed ka oma ärapoowitud wiiſil raſked ſuurtükid tööle. Maru tuli keſtab juba 9 päewa, Sakſa kolonnid jutawad kolonnide järele, aga — ei nihku. Ja kui juba eſialgne tormi hoog mööda, ſiis on ka ta ſuurem rõhumiſe jõud raugemas. Muidugi wõiwad ſakslaſed ehk lõpuks ſelle koha, kus kord Verdun aſus, kätte ſaada — kui juba nende pommid kõik, terwe maa pahupidi on pööranud, kõik ära on häwitanud, kuid kas ſuudab ſarnane Pirruſe wõit neid ſiis rahuſtada, kas on kätte jäänud tagajärjed koloſſaalſeid kaotuſi wäärt? Waenlaſe wägi ei ole ſellega weel wõidetud, mis juba ometi peaüleſanne on ja praeguſe aja kindlus, nagu juſt Verdun on, ei ole ſugugi enam ainukene iſeſeiſew wõti, mis waenuliſe riigi wärawad awaks. Ka eesolew maakoht on kindluſtatud kaewikute rägaſtik. Mis annaks nendele ärawõetud pahupidi pööratud kindluſe au? Mitte midagi. Ja küſitaw on, kas ſuudetakſe ſiin peatamagi jääda.

Praeguſe aja tüſedate kaewikutega kui pealegi küllalt tõhus ſuurtükkide wägi tarwitada on, pole ſugugi kerge toime ſaada. Ka kõige wõimſamad ſuurtükid ei aita ſiin palju. Ja juſt ſee teebki ſakslaſed wõimetuks. Sellepäraſt nad Prantſuſemaal niikaua ühe koha peal aſuwad ja ſellega nad Verduni kallalgi üheksa päewa tagajärgedeta tormi jookſewad. Sellepäraſt nad üle Düünagi ei ole ſaanud ja Riia linna ainult ülewalt pilwedeſt üksikutel õnneks läheb waadelda.

Nii ſiis Makenſeni ſalong ei ole enam mõjuw küll. Tarwis ainult küllalt korralikult kaewikuid walmiſtada ja neid igaks juhtumiſeks terwe wõrk ſelja taha tagawaraks teha. Siis tulgu, ſilatagu oma mehi. On põhjuſt loota, et aeg ſiin Wene wäe juhatuſt on õpetanud, ja läinud talw asjata ei ole kadunud.

⁂

Täna awaldame ſenator Werjowkini nõukogu poolt wäljatöötatud ſeaduſeprojekti Balti mõisnikkude eesõiguste ärakaotamiſe asjus. Omal ajal püüdſime ſelle nõukogu tegewuſt niipalju ſilmas pidada, kui wõimalik oli, kuid wahete wahel peale lühikeste kokkuwõtete ei jaanud kahjuks midagi üksikasjaliſemat ette tuua, nii et nõukogu tegewuſe käik — alguſeſt peale kuni ſeaduſe projekti wäljatöötamiſeni — ainult umbkaudu aimatawaks jääb. Asja aeti nõukogus, nagu nendeſtki wähesteſt teadeteſt näha wõime, mis meil käepäraſt, kaunis elawalt ja põhjalikult. Asja mitmekülgne arutamine paistab kaunis ſelgelt ka ſelleſt ſilma, et iſegi mõisnikkudele taſumakſmiſe küſimus nõukogus üles wõeti. See oli üks punkt, mille juures nähtawasti kaunis pikalt waieldi. Et ſiin kooſolejate mõtetes lahkuminekuid ette tuli, ſelleſt kirjutaſime omal ajal; ſiin aga tähendame ainult, et ühine otſus mitte tegemata pole jäänud, ſeſt ſeaduſeprojektile on weel iſeäraline määrus liſaks antud, kus ſelge ſõnaga on öeldud, et mõisnikud oma õiguste eeſt nüüd enam mingiſuguſt taſu ei ſaa. Ühtlaſi loeb ſeaduſeprojekt kõik õiguſed üles, mille kohta käiwad ſeaduſed nüüd tühjaks tulewad tunnistada. Kõik need eesõiguſed on ſelle ſeaduſe jõusſeastumiſega kadunud, kuna ſeeſama ſeadus mõisnikkudelt ſuurel määral ka wõimaluſe ära wõtab ringteel ſarnaſeid tingimiſi luua, mis ärakaotatud eesõigustega ſiſuliſelt ſarnaſed oleks.

Patronadiõiguſt ei nimetata ſeaduſeprojektis. Nii palju kui meil teada on, hoidis ſen. Werjowkini nõukogu ennaſt ſelle küſimuſe lõpulikuſt otſustamiſeſt tagaſi, ſeſt et ſeljamal alal laialiſemat kawatſuſt oodata on. Meie teame, et tähendatud nõukogu põhjusmõttelikult ſelle õiguſe ärakaotamiſe poolt oli. Kui aga ſiin mingiſuguſeid takistuſi leidus, ſiis ei tohi nendeſt weel järeldada, et patronadigiguſe ärakaotamiſe aſi täitſa ſoiku oleks jäätud. Praeguſtel tingimistel on igatahes ſelge, et kui Balti mõisnikkude eesõiguste ärakaotamiſe küſimuſe ſeaduſeandline otſustamine kord kõne alla on wõetud, ſiis on kindel, et ſiin mitte oſaliſt ſeaduſliſt kawatſuſt ei mõeldud, millel muidugi ſoowitawat mõju ei wõi olla, waid teatud ſihis järjekindlalt edaſi minnakſe.

Mis tuleks Krimmi ja Kaukaſia Eesti aſunikkudel oma tulewiku kindlustamiſeks ette wõtta?

Kõigiſt Eesti aſunduſteſt tuleb Krimmi ja Kaukaſia aſunduſi kahtlemata paremate hulka arwata, kus eestlane oma algupäraſuſe on ilusti alal hoidnud, iluſa Eesti kodu loonud ja haljale okſale jõudnud. Kuid tööd ja tegemiſt on weel palju, kui oma tulewikku kindlustada ja edeneda tahetakſe. Weel puudub palju, mis korraliku elu jaoks tarwis läheb. Oma rahaaſutuſi on ainult paar ja rahwamajaſid, kus wõimalik on kokku tulla, pidu wõi kooſolekuid pidada, ainult wiiel aſundusel 17 peale. Kõige ſuuremaks takistuſeks ühistele ettewõtetele on ſee lugu et aſunduſed liig kaugel üksteiſeſt on ja ſeni õieti midagi ei ole loodud, mis neid kuidagi ühendaks. Ühenduſes ſeiſab aga jõud, ſeda näitaſiwad 1914 aastal Krimmis ja Kaukaſias ühiſel jõul ära peetud laulupidud. Õige on, et minewikus, Kaukaſiasſe ja Krimmi aſumiſe ajal, on wigu tehtud, mida iialgi enam parandada ja heaks teha ei ſaa, aga aſunikkude tulewik ja hea käekäik nõuab, et midagi tuleb ette wõtta, mis aſunikka üksteiſele lähendaks ja neid ühiſele tööle paneks. Kolm aſja oleks, kõige pealt mis igatahes tuleks lähemas tulewikus katſuda läbi wiia ja need oleksiwad: 1) Aſutatagu igasſe aſunduſſe oma rahwamaja, kus piduſid ja kooſolekuid wõib pidada ja rahwas wabal ajal wõiks kokku tulla. Rahwamaja ei pruugi kes teab kui tore olla, aga puudud ei tohiks kuſagil aſunduſes enam. Kes juhatuſt tahab ſaada, kuidas odawat ja ſiiski otstarbekohaſt rahwamaja ſaada, pöörgu Eesti Haginski wallawanema hr. Melikowi (чр. Ново Егорликъ Ставр. губ. Эсто-Хагинскому Вол. старшинѣ г. Меликову.) ja Linda ehk Estonia külade poole. Сухумъ Домовладѣльцу г-ну Михельсону).

2) Aſutagu iga Eesti aſundus ehk 2—3 kokku, kui need üksteiſe ligidal on, oma iſeſeiſaw rahaaſutus, olgu Kredit- ehk wähemat Laenu ja Hoiuühiſus. Praegu puudub ſee weel enamasti igal pool.

3) Aſutagu Eesti aſunduſed omad eesſeiswad koguduſed. Praegu on Krimmi Eesti aſunikud kahe Sakſa ja Kaukaſia aſunikud 6 Sakſa koguduſe õpetaja all. See ei ole loomulik ja õige, ja nii ei tohiks aſi enam tulewikus jääda. Kõik Krimmi Eesti aſunduſed aſatagu kokku üks Eesti kogudus, Tauria Eesti Pauluſe kogudus—ehk muu nimega. Selle alla käiksiwad kõik 5 Eesti aſunduſt: Sõit Karakiſchora, Kantſchi — Shawwa, Tſchuſhi. Samruki ja Tarhan, ja eestlaſed, kes Simferopolis, pvaris Tatar külas ja mujal elawad. Kõik kokku waliksiwad kirikunõukogu, igaühe 30 aſuja peale ehk ühe ſaadiku, ja ſee ajaks neid aſju, mis kõikide aſunduste uſueluſſe puutub, nagu õpetaja walimiſt jne. Kui ka ſee Eesti kogudus ei jõuaks iſe oma õpetajat ülewal pidada ja Sakſa koguduſe õpetajat peaks kuiſuma, ſiis on tema mõju ja tähtſus ikkagi ſuurem kui ſeal, kus ühegi aſundusel teiſega midagi ühiſt ei ole.

Et Batumis luteriuſuliste arw koguni wäike on, ſiis peaks õpetaja aſupaik edaſpidi Suhumi jääma. Siia peaks tingimata oma iſeſeiſew Eesti kogudus ſaama ja tema alla käiksiwad kõik Eesti aſunduſed Lõuna-Kaukaſias, nagu Estonia, Ülem ja alem Linda külad Suhumi juures, Uue Estonia küla Karsſi ligidal; ſiis eestlaſed Tiflisis, Balus ja wiimaks Salewi ja Punaſelageda aſunduſed. Wiimaſed on Suhumi lähedal ja Suhumiga läbikäimine on palju hõlpſam ja elawam kui Noworosſiiskiga, kuhu õpetaja alla nad ſeni käiſiwad. Sakſa aſunduste otſustada jäägu, kas nad tahawad Suhumi õpetaja alla edaſi jääda, wõi katſuwad omale mujalt õpetaja. Ajutiſelt ja tarwiliſel korral wõib Suhumi Eesti õpetaja (koguduſe ſuurus oleks umbes 3000 hinge, ſakslastega ehk ligi 3500 ehk rohkem) ka Krimmi Eesti aſunikka teenida, kui wiimastel ſündſat õpetajat ei oleks.

Mis Põhja Kaukaſia 5 Eesti aſunduſſe puutub, ſiis wõiksiwad ka need omale kas iſeſeiswa koguduſe aſutada, ja õpetaja aſupaik oleks Ülmäe külas (kokku oleks ligi 3000 eestlaſt) ehk ühe, olgu Stawropoli ehk Wladikawkaſi õpetaja alla käia ehk ka Suhumi õpetaja olla. Eestlaste jõukus lubab 2 iſeſeiswat Eesti koguduſt küll ülewal pidada, ſakslaſed jaakſiwad ſellega ilma juhita walmis. Olgu waated kiriku peale, aſunikkudel misſuguſed tahes, aga kahtlemata peaks kõiki ſee teadmine ühendama, et oma ühe ehk koguni kahe iſeſeiswa koguduſe aſutamine täieſti tarwilik on ja ainult ſoowida jääb, et ſee wõimalikult rutem läbi wiiaks.

Aſunik.

Riigiwolikogus.

18. webruaril.

Lühike ülewaade tänaſeſt kooſolekuſt.

Tänaſe kooſoleku tähtſamaks ſündmuſeks tuleb tingimata põllutööministri Naumowi üleſastumiſt lugeda.

Päewakorda olid üleswõetud järgmiſed küſimuſed: 1) järelpärimine põllutöö ja ſiſeministri abinõude tarwituſele wõtmiſeſt küliwipinna wähenemiſe wastu; 2) ministrite nõukogu eſimehe ja põllutööministri poole pööramine ſeletuſenõudmiſega küſimuſes, milwiiſil elanikka toidu tagawaraga kindlustada; 3) üleüldiste waieluste edaſijätkamine eelarwe üle.

Eſimeſe kahe küſimuſe kohta wõtawad ſõna Dſjubinski, kr. Kapnist, Nekljudow ja Wiſchnewski 1, mille järele need järelepärimiſed ühel häälel wastu wõetakſe. Põllutööminister Naumow peab ſelle järele pikema kõne, ja lõpetab tema kiiduawalduste tormi all.

Waheaja järele algawad uuesti üleüldiſed waieluſed eelarwe üle, mis eila pooleli jäid. Eſimeſena astub üles rahaminister Bark, kelle kõne peaasjalikult wastuſeks Schingarewi eilaſele kõnele oli pühendatud. Jõuawad weel kõnelda: Posnikow ja Godnew.

Rahwa toitluſe ja elukalliduſe küſimus.

Dſjubinski, kes eſimeſena ſõna wõtab, näitab, et praeguſel ajal tähtis pole mitte üksi riigi ſõjaliſi jõuduſid tõsta, waid tuleb ka ſelle peale tähelepanemiſt juhtida, et riigi majanduslikes elus korralagedus ei walitſeks ja ſee elu häwitatud ei ſaaks. Walitſuſe korralduſed ſünniwad ilma mingiſuguſe kindla plaanita. Et majanduslikeſt häwinemiſeſt peaſeda, waja walitſuſe poole küſimuſega pöörata, mis tema majandusliſe elu tõſtmiſeks tahab ette wõtta. (Käteplakſutamine).

Krahw Kapnist 1, maaoktobristide eſitaja, ſeletab, et wäga palju wõib meid huwites küſimustes ära teha, ſeſt Wene riigi waranduſed ja tagawarad on lõpmata ſuured; kuid ſõda on ſääraſed tähtſad küſimuſed üles ſeadnud, et nende tagajärgeſid meie igatahes peame oskama hinnata. Sõjawägi nõuab ilmatu palju toidu aineid, kuid ſiiski on ſuurem hulk elanikka ennaſt paremini toitma hakanud. Et ſõjawäe toitmine heas korras ſeiſab, on kõikidele tuttaw, ja loodame, et ſee ka edaspidi nõnda ſaab olema. Elukalliduſe peale waatamata toidab ſõjawägi ja terwe Wenemaa ennaſt paremini, kui enne, ja ſelle eeſt tuleb Keisri herrat tänada, kes wiinamüügile lõpu tegi. Põllutöö ministerium on paljugi juba korda ſaatnud, kuid kõneleja tahab nende takistuste peale tähelepanemiſt juhtida, mis küla elu ſõjawäele ſeljataga kammitſas hoiab, ſeſt ſõjawäele toidunaineid annab frondi ſeljatagune, aga mitte kauge Siber. Peab kokkuhoidlikum olema rahwa waranduſe tarwitamiſes. Ei ole õige ſamm elanikkudele igaſuguſi kohustuſi peale panna, mis ſõjaga ühenduſes ſeiſawad. Wäga ſuur wiga on ſee, et naisterahwaid ja tütarlapſi ſunnusliſi töid on tegema pandud; waja ſõjawangiſid põllutööde tegemiſeks tarwitada. Teedeminiſter peab korralduſt looma, et põllutöö riistad õigel ajal kohale ſaaks toodud. Hobuste ja kariloomade mobiliſerimine tuleb paremini korraldada. Kõneleja loodab, et ſeaduſe eelnõu wolikogusſe ſiſſe antakſe, mitte läbi liha tarwitamiſt wähendatakſe.

Lõpuks loeb ta tarwilikuks elanikka üles kutſuks tingimiſi looma, mis meid wõidule wiib: on waja, et ſeltskond iſikute peale tähelpanemiſt juhiks, kes raskel ajal riigi kaſuks midagi pole korda ſaatnud. Walitſus on kohustatud ſeletama, mis ta elanikkude toitmiſeks kawatſeb ette wõtta. (Plakſut.)

Nekljudow näitab, et korralagedus mitte ainult kohtadel, waid ka keskwalitſuſes on maksmas. Siſeministeriumi tegewus on põhjusmõtetega kokkukõlas, mille Markow 2. ſellelt kõnetoolilt awalikult ilma ſaatis. Sakſa ülewõimu wastu wõideldakſe, kuid Sakſa waim on igal pool walitſemas, wälisministerium on germanismi ideologia poolehoidjatega täidetud, nõndaſama ka kojaministerium.

Elukalliduſeſt kõneledes, tähendas Nekljudow, et ſee küſimus koguni wale kuju eeſole on omandanud. Toob näituſi ſelleſt, kuidas Harkowi abikuberner, tuttaw Koſtſhara-Masſalski elukalliduſe wastu wõitluſt pidanud. (Wiſchnewski 1. hüüab wahele: „Wäga kena mees!“). Mööda läinud detſembri kuul toodi Harkowi turule aneſid, tapetud loome, worsti ja igaſuguſeid muid toidunaineid. Selleſt kuuldes ſõidab „горо-администраторъ“ hommiku kella 8 ajal turule ja ſaab teada et anede eeſt 3 rubla tükk wõetakſe. Et ſee hind takſiga kokkukõlas ei ſeiſa, hakkab ta talupoegi trahwima, aneſid uuesti hindama; ajab neid taga ja karjub: „Kuulge, poiſid, anede hind on 3 rubla paar, osta kes ſoowib!“ (Terwe duuma naerab). Palju rumaluſi tegi abikuberner, ja iga päew ſaadeti ſelle üle telegrammiſid. Lõppude lõpuks ſai ta kõrgenduſe ja määrati Akmolinski kuberneriks Tema tarwitas demagogiliſi abinõuſid; tema ſiht oli populärſeks ſaada. Huliganide kari käis tal järel; ſee on ju rewolutſioni algus.

Waja riiki parem kord luua. Tarwis omawalitſus ſiſſe ſeadida ſinna, kus teda weel ei ole; walla omawalitſus tuleb elule kutſuda, et rahwas iſe riigi walitſemiſe huwideſt oſa ſaaks wõtta. (Käteplakſutamine.)

Wiſchnewski 1. astub Koſtſhara-Masſalski kaitſeks kõnega wälja, mis mingiſuguſt iſeäraliſt huwituſt ei paku.

Põllutööminister Naumow kõnetoolil.

Oma kõnet algades tähendab Naumow, et ta nendeſama mõtete järele walitſeda tahab, mis tema eelkäija lugupeetud Kriwoſchein on üles ſeadnud. Ta pöörab duuma poole palwega üleſehitawa arwustamiſega teda toetada, ſeſt ilma riigiwolikogu ja ſeltskonna organiſatſionide toetuſeta ei ſuuda minister nende ülesanneteda walmis ſaada, mis tema peale on pandud. Wenemaa majandusline jõud on ſuur; näituſeks, ſeiſawad Akmolinski kubermangus ilmata ſuured niſuladud, mida ainult raudtee puuduſe päraſt wälja wedada ei ſaa. Palju näituſi ſelle kohta tuues, milwiiſil ministerium põllupinna wähenemiſe ja elukalliduſe wastu wõitluſt on pidanud, juhib minister tähelepanemiſt asjaolu peale, et tagajärjed ſellel alal ainult ſellepäraſt on kätte ſaadud, et walitſuskonna hiilgawa ſeiſukorda tema eelkäija on ſeadinud ja et ühistöö eeſt ſeltskonna tegelastega tagaſi pole põrgatud.

Minister lõpetab kõne ſooja üleskutſega rahwaaſemikkude poole, ühiſelt praeguſel raskel ajal riigi tulewiku kaſuks tööle aſuda; ainult ſiis on wõimalik ühiſele ſihile jõuda ja waenlaſe üle wõitu ſaada. (Kauakestwad kiiduawalduſed terwe duuma poolt on ministrile taſuks tema ſüdamliku kõne eeſt.

Tehtakſe waheaeg.

Üleüldiſed waieluſed eelarwe üle.

Päraſt waheaega algawad waieluſed eelarwe üle minister Barki üleſastumiſega, kes pikemas kõnes peaasjalikult Schingarewile tema eilaſe kõne peale wastab.

Päraſt Barki kõnelewad weel profeſſor Posnikow (progresſiſt) ja G. Godnew (oktobriſt), kelle kõned ſuure tähelepanemiſega ära kuulatakſe. Päraſt waheaega on ſaadikuid duumas wähepoole: ſuur hulk neiſt on riiginõukogusſe ſõitnud, kus ſiſſetulekumakſu ſeaduſe eelnõu ſaatus otſustamiſe all ſeiſab, kuna kadettitel täna kongreſs algas ja nendeſt ſuur hulk ſellepäraſt puudub.

Tähelepanekud kooſolekult.

Täna astus põllutööminister eſimeſt korda wolikogus üles ja tuleb tõendada, et tema kõne peaaegu terwe duuma peale wäga head mõju awaldas. Ministri otſekohane ja õiglane üleſastumine ſundis ſeda uskuma, milleſt ta kõneles, tema ſõnad näitaſid, et kõnetoolil ſeltskonnategelane ſeiſab, kellel ühistööſt walitſuſe ja rahwaeſituſe wahel ſelge ettekujutus on, kes praeguſe aja ülesanneteſt hästi aru ſaab ja mitte ſellega ei rehkenda, misſuguſt mõju tema kõne ringkondades ſünnitab, kelle arwamiſt meil miniſtrid hariliku kalliks peawad. Ministri kõne ajal ſeiſab Roditſhew püsti ja kuulatab kõigeſuurema tähelepanemiſega. Maklakow teeb ſedaſama, kuna ta oma pea kätte najale on toetanud; Schingarew raputab mõne ütteluſe juures ſkeptiliſelt pead, kuna irooniline naeratus wahete wahel ta huultel mängib. Minister lahkub kõnetoolilt; plakſutab terwe duuma, ainult mõned üksikud ſaadikud wolikogu tiiwadel ei tee ſeda. Saadikud tõuſewad lõpuks püsti ja teewad ministrile terwe owatſioni. Naumow kumardab ministrite looſheſt plakſutamiſe peale.

Huwitaw on tähelepanna, kuidas ſaadikud iga elawat ja wastutulelikku ſõna, mis walitſuſe pinkidelt tuleb, terwitawad ja ſeega oma ſoowiſt walitſuſega, kes rahwa huwidele wastu tuleb, ſelgelt tunnistuſt annab.

Kuluarides.

Waheajal kõneldakſe Naumowi kõnest. Suurem hulk ſaadikuid leiab, et ſee mitte Wene ministri, waid ſeltskonnategelaſe üleſastumine on olnud. Mitmed ſemstwo tegelaſed tähendawad, et nad ennaſt tundnud juſt kui ſemstwo kooſolekul olema põllutööministri eſimeſt kõnet wolikogus kuulatades. Juhitakſe tähelepanemiſt, et ministrite looſhes kr. Ignatjew, würſt Schahewskoi, Bark, würſt Wolkonski istuſid, kes kõige ſuurema tähelepanemiſega oma ametiwenna kõnet tähele panewad.

Palju räägitakſe ſiſſetulekumakſu ſeaduſe ſaatuſeſt riiginõukogus. Päraſt waheaega ſõitſid kõik miniſtrid riiginõukogu kooſolekuſt oſa wõtma. Arwatakſe, et ſeaduſe komiſjoni mitte maha ei maeta. Riiginõukogu liige prof. Grimm, kes wolikogus wiibis, loodab et ſeaduſe üksikute paragrafide arutamiſe juurde üle ſaab mindud.

S—maa.

Riiginõukogus

keſtſiwad waielaſed ſiſſetuleku-makſu ſeaduſe eelnõu päraſt edaſi.

Juhatab A. N. Kulomſin.

Waidluſed on kaunis uniſed.

Eſimeſena wõtab ſõna parema tiiwa eſitaja krahw A. A. Bobrinski. Kõneleja kritiſeerib peaasjalikult krahw Kokowtſewi kõnet, kes, nagu teada, eelnõu kaitſes. Siis aſub ta eelnõu enese kallale ja püüab näidata, et terwes ilmas wiſt midagi wigaſemat ega wiletſamat aſja ei ole, kui ſee ſeaduſe eelnõu. Krahwi arwamiſe järele tuleks eelnõu iſeäraliſesſe komiſjoni anda ümbertöötamiſeks ja, kui tarwis — komiſjonile kindel tähtaeg määrata töö lõpetamiſeks.

N. F. von Ditmar nõuab kaubanduſe ja tööſtuſe eſitajate aſemikuna, et eelnõu wõimalikult pea makſma pandaks. Sest progreſſiwliſe ſiſſetulekumakſu ſiſſeſeadmine on eſimene ſamm meile makſuſüſtemi uuenduſe ümberloomiſe teel, et terwele ſellele ſüſtemile õigluſe, ühetaoliſuſe ja üleüldiſuſe laadi anda.

Sellesſamas mõttes on ka järgmine kõneleja J. H. Oſerow, kelle arwamiſe järel eelnõul küll ka oma puuduſed on, kuid need puuduſed on niiſuguſed, mis ſugugi ei keela eelnõul ſeaduſeks ſaamaſt. On weel ſuuremategi puudustega ſeaduſi olemas.

„Iſeäranis kardan ma aga komiſjoni", tähendab kõneleja lõpuks, „ſest komiſjoni temperatur on nõnda külm, et — ſünnitusſeisew ſiſſetuleku-maks enese ära wõib külmetada ja haigeks jääda enne weel kui ta ilmale tulla ſaabki."

Endine kohtuminiſter Shtſcheglowitow leiab eelnõul lugemata hulga puuduſid olewat. Iſegi ſee pole ſelgesti ſelles ſeaduſes ära öeldud, missuguſed ſiſſetulekud deklaratſionis ära tulewad näidata kas puhtad wõi üleüldiſed. Niiſamuti pole ka ſummade kokkuwõtte kohta lähemaid napunäiteid.

Shtſheglowitow arwab, et terwe eelnõu Preiſi ſeaduſeſt maha on koperitud ja ſel weel Wenemaa olude kohta ei kõlba. Selleparas tuleb ta komiſjoni anda, kus ta Wene olude kohaſeſt ümber töötataks.

Parun R. R. Rooſen kõneleb ſeaduſe eelnõu wastuwõtmiſe poolt. Muu ſeas tähendab parun:

„Siin näitaſid mõned Prantſuſe miniſtri Ribeau, kui autoriteedi peale, kes ſiſſetulekumakſu wastane on. Ja juſt ſeeſama Ribeau ütles Prantſuſe parlamendi kooſolekul 17. webruaril: „Meil pole praegu aega teoriaga ega iſikliste eesõiguste andmiſega tegemiſt teha. On midagi niiſuguſt olemas, mille ees meie endid tingimata peame kummardama — ſee on iſamaaline wajadus. See ſunnib meid kõiki endid uue ſeaduſe alla alandama, nii raske ja koormaw kui ta ka iganes oleks.„

„See eeskuju," lõpetab kõneleja, „on ſeda wäärt, et meie tema järele aimakſime."

Endine ſiſeminiſter Maklakow nõuab eelnõu komiſjoni andmiſt, ſest et ſellega mingit rutu taga pole.

„Mina tõendan," ſeletab endine miniſter, „et wõimata on ſeaduſi teatawa ajakirjanduſe-rühma trummipõrinal elusſe ei wiia. Ei wõi eraldi ka ſedaſinaſt eelnõu läbi wiima hakata nende ſündmuste mõju all, mis, näituſeks, weel eila õhta riigiwolikogus kõlaſid."

Eelnõu olla N. A. Maklakowi arwamiſel nendel „piduſöökidel" walmis ſepitſetud, mida minewa aasta ſüüwiſel mööda Petrogradi reſtoraniſid olla peetud.

Kui weel W. J. Gurko ſeaduſe eelnõu poolt on kõnelenud, lõpeb kooſolek.

Järgmiſel kooſolekul keſtawad waieluſed eelnõu kohta edaſi.

Wäljamaa.

Kõige ſuurem paremus, mis Keſk-Europa riikidel liitlaſtega wõrreldes on, ſeiſab ſelles, et eſimeſed hoopis kindlamaste ſõjaliſesſe ja diplomatiliſesſe ühenduſſe on aſtanud, kui wiimaſed. Lepinglaste jõu-pinguluſt juhib üksainus tahtmine, kuna liitlaſed üksteiſega ainult perioodiliſelt korduwate lepingutega on ühendatud. Mõlemad üksteiſega wõitluſt pidawad riikide liidud lähewad oma ſtrukturi poolest täitſa üksteiſeſt lahku, rohkemal mõõdul, kui et ſeda ainult geografiliste tingimiste iſeäralduſega wõiks ſeletada. Kummaski liidus walitſewad iſeſuguſed juhtmõtted, kummagi tegewuſt juhiwad hoopis iſeſuguſed ſihid.

Keſk-Europa riikide ühenduſt wõib õiguſepooleſt Saksamaa ülewõimu walitſuſeks nimetada, ſest Auſtria-Ungari, Bulgaria ja Türgimaa on kõik ſuuremal wõi wähemal mõõdul oma iſeſeiswuſe kaotanud. Nende tegewuſe juhtija on Saksa keiſer, kelle wõimu kõrwal Keſk-Europa liidu teiſed eſitajad täitſa tähtſuſeta oſa mängiwad. Niiſugune riikide liit tuletab elawalt Saksamaa enese riiklikku kooſſeiſu meelde: Saksamaal on Preiſimaa nii realſelt kui ka juridiliſelt, teiste Saksamaa liitoſadega wõrreldes, eesõiguſtatud ſeiſukorras, kuna teiste Saksamaa riikide ſeiſukord ka täitſa ühesugune ei ole — näit., on Baieri kuningriigi õigusline ſeiſukord parem kui Württembergil, wiimaſel parem kui Sakſimaal jne.

Teatawaste unistawad Saksa imperialistid ſuureſt Keſk-Europa riikide föderatſioniſt, mille piirid Nordkapiſt Bab-el-Mandebi wäinani ulatakſid. Niiſuguſe hiiglajõu wastu oleks Inglismaa, kellelt Egiptus ja Suezi kanal ära wõetaks, täitſa jõuetu, ſamuti ka Wenemaa, kelle edaſitungimine lahtiſele mere poole aastaſadadeks ſaaks halwatud. Et tulewas liidus jäme ots Saksamaa kätte jääks, on iſeeneſeſt mõistetaw. Türgimaa, kes wiimaks Wene ja Inglise hädaohu kartuſeſt lahti ſaaks, muutuks ſelle eeſt täitſa Berlini ſõnakuuleliſeks käſutäitjaks. Parem ei oleks arwatawaste ka Rootſimaa ſeiſukord, ſest oma wäliſes poliitikas tuleks tal alati Berlini näpunäidete järele käia.

Nii kaotakſid mitmed riigid Saksamaa ülewõimu alla ſattudes peaaegu täitſa oma wäliſe iſeſeiswuſe. Arusaadaw on, et niiſugune ſeiſukord praeguſe rahwuswaheliſe õiguſe edenemiſega täitſa wastu oleks.

On ju ſelle õiguſe ſeiſukohalt kõik riigid nende ſuuruſe ja tugewuſe peale waatamata ühe-õiguslised.

Kui Saksa õigusteadlaſed kinnitawad, et tulewikus uus Keſk-Europa rahwuswaheline õigus tekib, ſiis eitawad nad ſelle wäitega küllalt ſelgesti praeguſte kultuuririikide rahwuswaheliſe õiguſe põhjusmõtteid, mille järele ükski riik teiſt riiki kui iſeſeiswa wäärtuſega ükſuſt, täitſa oma tahtmiſe alla ei tohi painutada. Saksamaa õigusteadlaste tulewane rahwuswaheline õigus põhjeneks nimeliſelt iſeſeiswate riikide majanduslike ja poliitiliſe ekſpluateerimiſe peal, niiſuguſt ideali püüdis juba Napoleon 100 aasta eeſt teostada, kui üksikute rahwaste wabaduſtung murdis ta wägiwalla walitſuſe; ei ole kahtluſt, et Saksamaa ülemwalitſuſt peagi ſeeſama ſaatus tabaks.

Kahesugune õigus.

Hoopis teiſſugune on lugu teiſepooleſt liitriikide ühenduſes, kus ükski riik eſimeſt wiiulit ei mängi ei ſõjaliſes ei majanduslikes mõttes. Üheſt küljeſt on niiſugune ſeiſukord küll teatud puuduſeks, kuid ſiiski wastab ta praeguſaja iſeſeiswa riigi põhjusmõttele rohkem, kui Keſk-Europa riikide ühendus. Ühe riigi ülewõimu aſemele on aſtunud ühiſed huwid, üksikud riigid on ſiſemiſelt täitſa iſeſeiswaks jäänud, iga riik on teiſega ſeotud ainult ühiſeſt wõitluſeſt oſawõtmiſega, mis igaüks wabatahtlikult oma peale on wõtnud, ilma mingi ſurweta teiste riikide poolt. Selleſt järgneb ka hoopis teiſſugune waade wäikeste riikide peale, kes riikliſelt täitſa iſeſeiswaks tunnistatakſe. Liit, mis ühiste huwide peale üleſſe on ehitatud, ei ähwarda iſeſeiswaid wäikeriikiſid ära neelata. Ja kui liitriikide majandusline ühinemine ka peale ſõda makſma jääb, et Saksamaa imperialiſtliſele majanduspoliitikale wastukaaluks olla, ſiis ei muutu niiſugune ühinemine milgi wiiſil ühe riigi ülekohtuſeks ekſpluateerimiſeks teiſe poolt.

Loodetawaste muutub rahwaste majandus weel enam üleilmliſemaks kui ſeni, nii et üksiku riigi majanduspoliitika, mis tollideſüſtemi peale toetab, täitſa wõimatuks ſaab; ſelle aſemel hakkawad arwatawaste kaubalepingud ſuurema oſa etendama kui ſenimaani. Kuigi niiſugaſel juhtumiſel weel riikliſe iſeſeiswuſe piiramiſeſt wõib rääkida, ſiis ei ſünni ſee mitte mõne üksiku riigi kaſuks, waid üleüldiſelt õigeks tunnistatud õigusliste normide kaitſeks. Kumb neiſt kaheſt riikide ühendamiſe tüüpuſeſt wõidule pääſeb, ſee oleneb muidugi praeguſe ilma ſõja lõpuſt.

Greeka kuningas „Goebeni" ja „Breslau" peaſtja.

„Retſhi" kirjaſaatja Dmitriew on wäga autoriteetlikuſt diplomatiliſeſt allikaſt järgmiſe huwitawa teate ſaanud, mis tõendab, et Greeka kuningas ſõja algusest ſaadik Auſtriaga ja Saksamaaga kokku on käinud. Kui 1914. aasta augusti kuul Saksa ſõjalaewad „Goeben" ja „Breslau" peale Algeria ſadamate pommitamiſt Meſſinas warju pidid otſima, ſiis oli wäga nende waba liikumiſewõimaluſt igas ſihis kinni panna. Selleks pakkus Greeka peaminister Veniſelos Inglise ja Prantſuſmaale oma abi ja pani ette Wahemere idapoolſe oſa kolme jakku jagada: ühes oſas walwas Prantſuſe, teiſes Inglise, kolmandas Greeka laewastik. Greeka laewastik täitis muidugi teada ainult wahilaewade kohuſeid, kuna ta ju ametlikult Saksamaa ſõjalaewade wastu wälja ei julgenud aſtuda. Greeka laewad pidid ainult traadita telegrafi teel Inglise riſtlejatele „Goebeni" ja „Breslau" lähenemiſeſt teatama. Greeka admiral, kes wahilaewade tegewuſt juhatas, oli kohustatud Saksa laewade ſilma piirile ilmumiſeſt kõige pealt peaminiſtrile teatama, kes ſiis ſelle teate inglaſtele edaſi oleks ſaatnud. Kuid ſiin ſegas end Greeka kuningas aga wahele ja andis admiralile käſu laewade lähenemiſeſt ainult temale iſiklikult teada anda. Kuningas andis aga teate Veniſelosele alles ſiis edaſi, kui Saksa laewad hädaohu piirkonnaſt juba wäljas olid, ja ſellepäraſt juhtuski, et „Goebeni" ja „Breslau" wõljaſt walwuſeſt hoolimata Jonia mereſt Ageuſe merde pääſid ja õnnelikult Dardanellidesſe jõudſid.

Wõitlus toreduſe wastu Saksamaal.

Saksa ajakirjandus teeb üleliigſe toreduſeajamiſe wastu kihutustööd edaſi. „Kölniſche Zeitung" terwitab toredaſe aſjade ſiſſweo keeldu ja awaldab lootuſt, et ſee head mõju Saksamaa eelarwe peale awaldab ja Saksa rahakurſi aitab tõsta. „Kui terwe rahwas ſõda peab, ſiis wõiwad ka jõukamad rahwaklaſſid ajutiſelt ilma kalliste nahkadeta, kalliskiwideta, kalamarjadeta, lilledeta ja ſiidiriieteta läbi ſaada. Sõda, mis igapäew Saksamaale umbes 100 miljoni marka makſma läheb, nõuab tungiwalt, et rahwas igas aſjas wõtaks kokku hoida. Kõik kokkuhoitud kopikad ohwerdatagu „ſiſemiste laenude peale". Kölni leht ſoowitab weel ühte abinõu, et raha kurſi parandada. Et rahwas palju kuldraha kodus hoiab, ſiis peaks walitſus pankadele ja kaubanduſe ja tööſtuſe ettewõtetele ära keelama kuldraha makſude makſmiſe näol wastu wõtta. Sellega hawitataks ära põhjus, mis rahwaſt ſunnib kuldraha „igaks juhtumiſeks" kodus hoidma. Kui ſee abinõu aga küllalt ei mõju, ſiis peaks „Köln. Z." arwamiſe järele iſikuid, kes kuldraha kodus hoiawad kohuliſe wastutaſele wõtma.

Majandusline nõupidamine Pariiſis.

Bonar Law andis inglaſte kaubapalati ſaadikutele teada, et Pariiſis liitriikide eſitajate konſerents majanduslikste küſimuste harutamiſeks kokku kutſutakſe. Konſerentſil tuleb arutaſele küſimus mil wiiſil wõimalik oleks liitriikide majanduslikſi jõuduſid ſõja kaſuks täielikumalt utiliſeerida. Ka ſelle kohta kawatſetakſe mõtteid awaldada, missuguſes ſihis peale ſõja lõpu majanduslikul alal tuleb töötama hakata.

Uus Jaapani ſaadik Pariiſis.

Prantſuſe preſident Poincare wõttis piduliſel audientſil uue Jaapani ſaadiku Keiſhiro Matſu wastu, kes preſidendile Jaapani mikado poolt Chryſantemi ſuurriſti aumärgi annetas.

Soome.

Soome Panga kahjud. Minewaſe aasta aruande järele, mille kokkuſeadmiſega hiljuti lõpule jõutud, on Soome pank 21,285,358 marka 83 penni kahju ſaanud, nagu „Helſ. San." teatab. Kahju on rubla kurſi alanemiſeſt tõusnud.

Ooperimaja Helſingis. Soome ooperi oſaühiſuſe nimel on komponiſt O. Merikanto ja direktor Edw. Fazer Helſingi linnawalitſuſele palwe ſiſſe annud, et linna poolt nimetatud oſaühiſuſele tükk maad antaks alaliſe ooperimaja ehitamiſe jaoks. Maja ehitus tuleks 1,690,000 marka makſma, milleſt juba 1 miljon marka koos on, nimelt oſaühiſuſe põhjuskapital 800 tuhat marka ja korjanduſe teel ſaadud 200 tuh. marka. Puuduw ſumma tahetakſe laenata.

Alaline ooper kodumaa laulu tegewuſel töötab Helſingis juba 1911. aaſtaſt ſaadik, on aga tänini pidanud oma etenduſi üüritud ruumides andma.

Soome ja Ameerika wahel kawatſetakſe päraſt ſõda otſekoheſt laewaühenduſt käima panna. Selle jaoks aſutatakſe oſaühiſus 5 miljoni margaliſe põhjuskapitaliga.

Wäikekaupmeeſte ſuurkauplus. Et mitmesuguste kaupade muretſemine praeguſel ajal iſeäranis raske on, ſiis on Helſingi wäikekaupmehed nõuks wõtnud oſaühiſuſe näol omawaheliſt ſuurkauplust aſutada, kes kaupade tagawara täiendamiſe eeſt hoolt kannaks. Uus ſeltſ hakkab eſiotſa koloniaal-, ſegakaupade ja toiduainetega kauplema, päraſtpoole tahetakſe tegewuſt ringe ka teiste oſakondadega laiendada.

Aſundused.

Liwoniaſt (Kub. obl.). Karskuſe ſeltſi tegewus 1915 a.

Läinud aaſtal pidas ſiinne karskuſeſelts kolm pidu ja ſama palju eeſtſeiſuſe kooſolekut, 3 perekonna ja 5 ſuuremat pidu õhtut. Tähtſamaks ſeltſi läinud aaſta tegewuſeks tuleks nimetada kahe ſuurema pidu-õhtu pidamiſt: 4. mail Dr. Mihkel Weske 25 a. ſurmapäewa ja 13. detſembril J. W. Janſeni 25 aaſta ſurmapäewa, ning 50 aaſta Eesti ſeltſielu keſtwuſe pidulikku mälestuſt, mis rahwa hingesſe wast jäädawad jäljed liſjus. Mälestuspidude eeskawad olid mõlematel kordadel warustatud kõnede, laulude ja ilulugemistega. Aſunikude keskel leidus ka neid mehi, kes iſe meie ärkamiſe aja on kaaſa elanud ja Janſeni ja Weſket iſiklikult tundnud. Sellepäraſt pole ime, kui need mehed kõnede ajal iſeäranis ſuurelt waimuſtatud olid. Nende ridade kirjutajale ſai õnn oſaks wiimaſt, ſ. o. Janſeni ſurmapäewa mälestuspidu aſunikudega ühes pühitſeda. Seda päewa peeti nii tähtſaks, et ſeega tanſud pidu eeskawaſt wälja jäeti. Põhjawoos enamuſes tuldi pidule muſtokaawaliſtes riietes, millega wäliſpidi wiſiste pidu mõtet ja meeleolu taheti päewakohaſelt awaldada. Silmapiſarateni olid aſunikud liigutatud, kui õigusteadlane „3" kõnet pidas. Pidu programm jõudis juba kellu 12 öſel lõpule, kuid keegi ei mõtelnud weel kojuminekule peale. Pidulised koguneſid einelaua ruumidesſe; iſtuti laudade ümber, oeti tähtſaſt minewikuſt juttu, peeti kõnesid ja lauldi iſamaa laulusid kuni hommiku k. 4-ni. Igaüks tundis ennaſt tähtſamat mälestuſeſilmapilku üle elawa, kus ſidemed temal kodumaaga tugewnewad ja kus ta minewiku mälestuſteſt nagu uut jõudu tulewikka raskaste wõitluſeks oma wõõra rahwa keskel alleshoidmiſe alal omandab.

Peale ſelle pani karskuſeſelts pikkaajaliſi üleüldisharidusliſi kurſuſi toime. Wiimaste peal on õpetatud: füſikat, keemiat, rehkenduſt, Eesti kirjanduſe ajalugu ja õigusteaduſt. Oſa on wõtnud kurſuſteſt üle ſaja inimeſe. Et aſundus ühes koos on, ſiis on aſunikudel kurſustel käimine hõlbus. Seltſil ei puudu ka muuſika ja laulukoor, kes pea igal pidul eſinewad. Ainult laulukoor waikis aaſta teiſel poolel, ſest et juhataja, kooliõpetaja Sooſi ſõjawäe teeniſtuſesſe kutſuti. Palju tänu wõlgneb ſelts ja terwe aſundus aga awaliku ſeltſielu tegelaſele kooliõpetaja hra Saſſile, kes ſiin wäſimata on tööd teinud. Tema püüete tagajärjel oli aſunikudel wõimalik pidudel ilusaid näitendike ettekandeid näha ja kõlawaid lauluſid kuulda.

Seltſi kasſasſe on ſisſetulnud aruande aastal 754 rub. 75 kop., wäljaläinud 291 rub. 93 kop., ſellega oli 1. jan. 1916 a. kasſas 459 rub. 82 kop., ſelleſt 320 rub. wekslites ja 139 rub. 82 kop. puhtas rahas. Seltſi raamatukogus on 457 raamatut, nendeſt 481 iſeſeiswat köidet. Aasta jooksul on raamatukogusſe juurde ostetud 172 raamatud 86 rubla 39 kop. eeſt.

Seltſi aasta koosolekul, 24. januaril ſ. a. wõeti eesſeiswa 1916 a. ſeltſi tegewuſe eelarwesſe üles kuue ſuurema, kuue weikſema ja kahe näokatte piduõhtu pidamine. Samuti otſustati käesolewal aastal kurſuste pidamiſt jätkata, mille kulude katmiſeks 60 rub. ſeltſi kasſaſt anda lubati. Samal koosolekul waliti ſõjawäe teenistuſesſe kutſutud eestſeiſuſe aſemele uus: eſimeheks J. Raja, tema abiks Guſtaw Martinſon, kandidatiks H. Tint, laekahoidjaks J. Kuldſarw, kandidatiks R. Mihkelſon, kirjatoimetajaks J. Heidow, kandidatiks O. Roſenberg, ilma kindla ametita eestſeiſuſe liikmeteſt Johannes Aro, Liiſa Kimberg ja Jaan Kangur, näitejuhiks walla kirjutaja O. Roſenberg. Hra Roſenberg on mitu aastat järge mööda Woloſſowos näitemänguſid juhatanud ja igakord kiitwaid otſuſi ſellel alal omandanud. On ju tema rohkem ſelles ametis wilunud, kui mõni teine maanäitejuht. Teda tuntakſe, kui endiſt Tartu Wanemuiſe näitlejat. Jääb ſoowida, et ta ka ſiin oma ametiſt energiaga kinni hakkaks ja ſama heade tagajärgedega ſeda teeks, kuda tedas mujal nägema on harjutud.

— Kewade tulek. Meil on ilmad kaunis ſoojad. Lund oli läinud talwel wähe aega näha – kõigeſt nädalat kolm. Põllumehed ſeawad juba põllutööriistu korda, et põllule töösſe minna, kui ma tahaneb. Külm oli talwel kuni 8° R. järele, kuna nüüd ka öösel juba ſoe on. Põllusaaduſed on tänawu ka ſiin hinnas. Nii makſab niſu puud 2 rubla ümber ja leiwa nael (muidugi niſuleiwa nael, ſeſt rukiſt ſiin ei peeta) 5½ kop.

Simitſaſt. Meie Põllumeeste ſelts on läinud aastal heade tagajärgedega töötanud.

Selts tellis heina ja kaera ſeemneid, gipſi ja kunſtpõllurammu, kliiſid, õlikooka, ſuhkrut jne. ja põllutööriistu ja maſinaid.

Seltſi juures töötab põlluriistade üürijaam, kuhu 1915. a. 185 rubla wäärtuſes riistu muretſeti.

Ka otſustati pulliühiſuſt uuesti elule kutſuda.

Läinud aastal on üleüldiſeid koosolekuid peetud 4, eestſeiſuſe — 9.

Kõneſid peetud: inſtruktor M. Sanderi poolt 2, agronom Jwanjuki poolt 1.

Nimekirja järele on ſeltſil liikmeid 67, liikmemakſu on aga kõigeſt 41 maksnud. Sõjawäljel on 9 liiget.

Seltſi üleüldine rahaline läbikäik on paaril wiimaſel aastal tublisti tõusnud ja tegewus laienenud.

Läinud aasta läbikäik ulatab peale 12 tuhande, kuna ſee 1911. a. kõigeſt 4000 ümber oli.

Ka töötab ſeltſi juures kaubanduſe oſakond, mis põllutööriistu ja muud majapidamiſesſe tarwisminewat kraami muretſeb.

Pühapäewal 14. webruaril pani Karskuſe Selts pidu õhtu toime.

Ette kanti Blumethali kolme waatusline naljamäng „Hans Häbawares“.

Oſawõtjaid keſkmiſelt, ſisſetulek peale 50 rubla.

Lõpuks, nagu ikka oli tants ja mängud.

Piletitele on kroonu maks täitſa juurde arwatud. Endiſed 80 kop. piletid makſawad nüüd 1 rbl., — 40 k., 50 kop. ja 30 kop., 40 kop.

L.

Pealinna teated.

Petrogradi Eesti Hariduſe ſeltſi kontſert, mis pühapäewal 21. webruaril Peetri kommertskooli ſaalis toime pannakſe, tõotab wäga huwitaw ſaada. Muuſika armastajatel on ſel kontſerdil wõimalus paremaid muuſikapalaſid üleüldiſelt tuntud kunſtnikude ettekandes kuulda. Eeskawa ei ole ülemäära rohke ja on õige mitmekeſine, mis maitſerikkale kõrwale wõimaluſt annab ettekanneteſt mitmekülgſet rahulduſt otſida. Meie oma klawerikunſtnik Theodor Lemba, kelle ettekande mõjuſt waſt pärast kontſerti pikemalt kõneleme, on eeskawas kahtlemata üks kõige tähtſamateſt numbriteſt. Tähele panna oleks weel lauljana Narducci, hr. Zanetti (bariton), ja A. Türmann (kannel). Huwitawad on ka Wene kirjaniku Tſhehowi jutud, mis hr. Sladkowewtſew oma ilulugemiſe aineks on wõtnud. Ka ſegakoori etteastumiſt ootame huwituſega.

Kihwti aptek. 16. webruaril tulid Bailey ja Galperini apteki (Narwa pr. 25) keegi Roſhkow ja Jwanow ja paluſid omale hinini anda. Pärast rohu wõtmiſt kaotaſid mõlemad mõistuſe ja wiidi Aleksandri haigemajasſe, kus ſelgus, et nad morfiumiga ära on kihwtitatud. Õnnetute elu peasta ei olnud wõimalik.

Natukeſe aja pärast ilmus politſeisſe keegi Bogomolowa, kes ſealtſamaſt aptegiſt hinini oſtnud ja oma lastele ſisſe andnud, mille tagajärjel need ka ſurnud.

Asjaſt kuulda ſaades ilmus politſei apteki ja nõudis hinini ettenäitamiſt. Prowiſor ſeletas politſeile, et ſiin nähtawasti ekſitus on ja wõttis ametnikkude ees hininſisſe.

Ekſituſt aga ei olnud. Ka prowiſor ſaadeti warsti haigemajasſe.

Haigemajas ſaadi weel teada, et ka keegi Petrowa eneſe ſelleſama hininiga ära on kihwtitanud.

Asjalugu lähemalt järele waadates leiti, et hinini ja morfiumi pealkirjad aptegis ära olid wahetatud.

Et morfiumi purgiſt üle 30 pulbri wälja oli müüdud, ſiis anti ümberkaudſetele kojameestele käſk kõik korterid läbi käia, et neid iſikuid, kes tähendatud aptekiſt hinini oſtſid, weel õigel ajal hoiatada.

Kõige wiimane teadaandmine kihwtituſe kohta tuli 17. webruaril kell 10 õhtul.

Kanaliſerimiſe komisjon kaotatakſe ära. Linnaametis on otſuſeks tehtud kanaliſatſioni-komisjoni ärakaotamiſeks ſammuſid astuda, ſeſt et kanalide weewärgi ſisſeſeadmiſe tööſid praegu ei ole.

Kalade ſisſetoomine pealinna. Raudteede weokorraldaja komitee on otſuſeks teinud igapäew Aſtrahaniſt 10 wagunitäit kala Petrogradi wedama hakata.

Päewauudiſed.

Balti mõisnikkude eesõiguste ärakaotamine. Senatar Werjowkini nõukogu on järgmiſe projekti wälja töötanud:

1. Õiguste hulka, mis igat ſeltſi maaomanikkudel Balti kubermangudes on, arwatakſe:

1) wiinapõletamiſe ja õllekeetmiſe õigus, ja õigus kõrtſiſid aſutada ning pidada; 2) õlle ja ſöögiainete müügi õigus; 3) õigus maakoha piirides, ſellekohaſe ſeaduſe põhjal, laataſid ja turguſid awada; 4) õigus makswaid ſeaduſi tähele pannes wabrikuid awada; 5) kalapüügi õigus ja 6) jahi- ja üleüldiſe loomadepüüdmiſe õigus.

Tähendatud õiguſi ei wõi kaotada ega era-lepingu teel muuta.

2. Iſeäraliſed õiguſed, mis mõisnikkudele ja muile nendega ühewääriliſtele maaomanikkudeſe ſeaduſe põhjal on jäänud, kaotatakſe ära.

3. Ära kaotatakſe järgmiſed mõisnikkude õiguſed:

Liiwimaal ja Eestimaa kubermangus — õigus mõiſa küljeſt kõrwaliste iſikute kätte läinud maid taſu eeſt tagaſi nõuda (ekſproprierida).

Eestimaa kubermangus — mõiſa kõl[illegible] lahku läinud talukoha oſtmiſe eesõigus [illegible] edaſimüümiſe korral ja Saaremaal — [illegible]gus tähendatud talukohta aastaſe täht[illegible] jooksul wälja osta.

4. Kõik eralepingud, mis ſelle määru[illegible] 1. oſas nimetatud üleüldiſi õiguſi mõiſa[illegible] ehk teiste ſarnaste maaomanduſe taluſe [illegible] kitſendawad, ja ſamuti weskipidamiſe [illegible] kangede jookide müümiſe õiguſi ja lepingu[illegible], mis ſelle määruſe 2. ja 3. oſas nimetatud iſeäraliste eesõigustega olulitelt kokku [illegible]wad, kaotawad oma makswuſe ſelle määruſe awaldamiſe päewaſt ſaadik, kuigi nendes lepingutes ka mõisnikkude eesõigu[illegible] kohta käiwate ſeadluste muutmine ette [illegible] nähtud.

5. Krepoſtiraamatutesſe tehtud märk[illegible]ſed, mis eelmiſes (4.) oſas nimetatud [illegible] lepinguid kindlustawad, tunnistatakſe [illegible] ſeaduſe awaldamiſe päewaſt tühjaks.

6. Selle määruſe 2. ja 3. oſas nim[illegible]tatud iſeäraliste ja ka 4. oſas tähendat[illegible] õiguste eeſt ei ſaa mõiſade ega teiste [illegible]naste maade omanikud mingiſuguſt taſu.

Kooliraamatud. Hariduſeminister [illegible] õpekomiteele kirja teel teada andnud, et [illegible]nisteriumi ühtlaſe määruſe järele [illegible] raamatud, iſegi niiſuguſed, mis õpeko[illegible] poolt tarwitamiſeks lubatud, küllalt rah[illegible] oldawad ei ole. Minister leiab tarwi[illegible] olewat, et kooliraamatute küſimus õpeko[illegible] jees läbi arutatakſe.

Wladikawkaſi raudteed taht[illegible] edaspidi Kaukaſia aſewalitſeja wõimu[illegible] konda ſeada.

Sakſa wõimu wastu wõitlemine. Siſeministe asjade ministri nõukogu liik[illegible] hra. Kondoidi juhatuſel on iſeäraline [illegible] pidamine kokku kutſutud, kellele ülesand[illegible] on tehtud Sakſa wõimu wastu wõitle[illegible] programmi wälja töötada.

Palgamakſmiſeks ewakueeritud politſeinikkudele on ſiſeministerium 100 [illegible]hat rubla asſigneerinud.

Ajapikenduſe asjus. Iſikud, [illegible] trükikodades teeniwad ja ajapikendust [illegible]wiwad ſaada, peawad omad palwed 6. de[illegible] 1915. a. ſeaduſe järele kreiſi ehk linna komiteedele ſaatma.

Wälj. Kirjast. Oſaüh. „Ühiselu“.

Wastutaw toimetaja H. Preks.

„Pealinna Teataja“ üksikuid numbrid müüakse järgmistes raudtee jaamades: Narwas, Rakweres, Tapal, Tallinnas, Tartus ja Walgas.

Sügawasti kurwastatud abikaaſa, lapſed ja õde teatawad et 17. weebr. ſ. a. kell ½ 7 õhtul ſiit ilmaſt waikſelt lahkus miſſionär

Johann Berner.

Matmine 20. webr. kell 2½ Maarja kirikuſt. Петр. стор. Сытнинск. 11. Smolenski Lutheri uſu ſurnuaiale.

Pet. pool Tuur pr. 43 Dr. Gorowitz
Iga päew kella 10—1 ja 5—9.
Tripper Naha haiguſ. Siſilis
kõik operatſi. oma — erkalal.

DR. A. KRAMNIK.
Siſiliſe, tripperi ja kõrwalhaig. arstimine.
Pühapäew. 3—5 p. l. | Wastuw. igap. k. 6 p. l.—11 õ. | Kehwemat. kättesaadaw.
606 Wosneſenski pr. 28 914
Kõnetr. 633—28.

Dr. Grünberg, Знаменская, 2, уг. Невскаго
Kella 9—12, 6—10 õh. Naist. eraldi. Terawa kronik. tripperi ja Siſiliſe 606-914 ſpetſ. arstimine. Suguorg. korrat., ſchanker. Uus arstimiſe- ja järeluur.-wiiſ.

Спасская лечебница д-ра Гольдфарба.
САДОВАЯ 42, уг. Сѣнной, тел. 403—79. Nõu 50 k. Haigete wastuw. eriarst. poolt k. 8 h.—10 õ. Siſem., lapſ. 8—3, 4—10 õ.; ſeedim. kõhuhaig. 10—4, 4½—9 naester., ämmapr. 10—9, lõig. 11—2, 4—7; kõrw., kurgu, nina 11—2, 4—7; ſilm. haig., prill. 11—12½, 6—8; erk. haig., ſuguorg. kor. (tabes), üdi kulw., pr. joomatõb. arst. hüpn. 4—7 ſuguh., trip. ſif. 606—914 8 h. — 10 õh. jõnet., ſisſepritſ ſoon. ilma wal. Hamba haig., kunſtl. hamb. 10 h. kuni 9 õ. Röngep. Wärske mäda. Waestele kättesaadaw.

Kunſthambad
wastuw. k. 10—9 õht. Офицерская, 9, кв. 7. Kõnetr. 183-38. A. K. Toom.

Фельдшеръ латышъ оказываетъ медицинскую помощь по венерическимъ болѣзнямъ не дорого и добросовѣстно. Невскій, 66, кв. 26. 7—10 в.

Feldſcher-Maſſaſhiſt
Maſſ., arsti-gümnastika ja elektr. Annan nõu ſuguorgan. haiguste arstimiſeks. Сѣнной 9, кв. 21, hom. 8—12, õhtu 5—10.

Oſaw ämmaemand
Annab lahkeste abi ja nõu igal ajal. Церковная 4-а, кв. 2, уг. Кронверскаго пр., Pet. pool. Tel. 526—57.

Oſaw ämmaemand
annab nõu ja abi raskejalgſ. ja ſünnit. Wastuw. igal ajal. Вознесенскій пр., д. № 15, кв. 18.

Eesti
Kohaotſimiſe kontor
tarwitab ja ſoowitab kõikſugu naisteeniſjaid. Awatud kella 10—4 päewal. Екатерининскій кан., д. № 72, кв. 35.

Wäikeſt ilusat talukohta ſoowin osta Eestimaale wäljamakſetawa raha eeſt. Петроградъ, Фонтанка, 76, кв. 1, М. М. Солнцева.

Kaasüüriliſeks ſoowib tulla noormees (kuriſt) ülıõpil., ehk — kinniſes kirj. В. О. 3 лин. д. 48, кв. 120, Н. Кюнгъ.

Maakaitſeliſi automobili roodu walmistab ruttu Schofferite kurſuſed, Рузовская 11.

Nõudke Pealinna Teataja üksikuid numbrid kõikidelt ajalehemüüjatelt uuliſatel.

„Pealinna Teataja“
üksikuid numbrid müüwad Petrogradis:

„Ühiselu“ raamatukauplus — Офицерская, 5.
A. Luige raamatukaupl. — В. О., 11 лин., д. 36.
Wennaste Lammas magaſin. — Литейный пр., 28.
M. Wowa tubakamagaſin. — Обводный кан., 122. Balti waksali lähedal.
J. Marko uurimagaſin. Курляндская, 26.
A. Reinwaldt'i tubakakauplus. Глазовая, д. 1.
P. Jõks'i tubakakauplus. Остр. Голодай, Желѣзнозаводская ул., 12.
Soome waksalis — ajalehtede ja raamatute kioskides.
Anna Kogeri piimakauplus. Пет. стор., Малый пр., д. 22.
K. Motſhalowi tubakakauplus. Безбородкинскій пр., д. 13/27.
E. Steinbergi tubakakaupl. Soome waksali wastas.
A. Lanteri piimaäris. Забалканскій пр., 14.
R. Siimanni piimakauplus. В. О., уг. 3 лин. и Средн. пр. 34/15.
Schilbergi kauplus. Уг. 9 роты и Лермонтовскаго пр., д. 23.
ja kõik ajalehemüüjad uuliſatel.

Trükitud J. Mattjeni trükikojas, Petrogradis, Sadowaja 35.